صوبائی اسمبلی خیبر پختونخوا

اسمبلی کا اجلاس، اسمبلی چیمبر پشاور میں بروز پیر مورخہ 21 نومبر 2011ء بمطابق 24 ذی الحجہ 1432ہجری شام چھ بجکر بیس منٹ پر منعقد ہوا۔

جناب سپیکر، کرامت اللہ خان مسند صدارت پر متمکن ہوئے۔

تلاوت کلام پاک اور اس کا ترجمہ

اَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيمِ۔ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ۔

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَo الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خٰشِعُونَo وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَo وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكٰوةِ فٰعِلُونَo وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حٰفِظُونَo إِلَّا عَلٰى أَزْوٰجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمٰنُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَo فَمَنِ ابْتَغٰى وَرَآءَ ذٰلِكَ فَأُولٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَo وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمٰنٰتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رٰعُونَo وَالَّذِينَ هُمْ عَلٰى صَلَوٰتِهِمْ يُحَافِظُونَo أُولٰئِكَ هُمُ الْوٰرِثُونَo الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خٰلِدُونَ۔

(ترجمہ): بے شک ایمان والے رستگار ہوگئے۔ جو نماز میں عجز و نیاز کرتے ہیں۔ اور جو بیہودہ باتوں سے منہ موڑے رہتے ہیں۔ اور جو زکوٰۃ ادا کرتے ہیں۔ اور جو اپنی شرمگاہوں کی حفاظت کرتے ہیں۔ مگر اپنی بیویوں سے یا (کنیزوں سے) جو ان کی ملک ہوتی ہیں کہ (ان سے) مباشرت کرنے سے انہیں ملامت نہیں۔ اور جو ان کے سوا اوروں کے طالب ہوں وہ (خدا کی مقرر کی ہوئی حد سے) نکل جانے والے ہیں۔ اور جو امانتوں اور اقراروں کو ملحوظ رکھتے ہیں۔ اور جو نمازوں کی پابندی کرتے ہیں۔ یہ ہی لوگ میراث حاصل کرنے والے ہیں۔ (یعنی) جو بہشت کی میراث حاصل کریں گے اور اس میں ہمیشہ رہیں گے۔

جناب سپیکر: جزاکم اللہ۔

اراکین کی رخصت

جناب سپیکر: ان معزز اراکین اسمبلی نے رخصت کیلئے درخواستیں ارسال کی ہیں جن میں: جناب غنی داد خان صاحب 21 تا 25 نومبر 2011; جناب مرید کاظم شاہ صاحب 21 نومبر 2011 کیلئے; جناب ثناء اللہ میانخیل صاحب 21 نومبر 2011 کیلئے; جناب ڈاکٹر حیدر علی خان 21 نومبر 2011 کیلئے; محمد جاوید عباسی صاحب 21 نومبر تا 5 دسمبر 2011; عنایت اللہ خان جدون صاحب 21 نومبر 2011 کیلئے; جناب اکرم خان درانی صاحب 21 نومبر 2011 کیلئے; جناب وجیہہ الزمان خان 21 نومبر 2011 کیلئے; جناب محمد رشاد خان 21 نومبر 2011 کیلئے; غلام محمد صاحب 21 نومبر 2011 کیلئے۔

Is it the desire of the House that the leave may be granted?

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The leave is granted.

مسند نشین حضرات کی نامزدگی

Mr. Speaker: In pursuance of sub rule (1) of rule 14 of the Provincial Assembly of Khyber Pakhtunkhwa, Procedure and Conduct of Business Rules, 1988, I hereby nominate the following Members in order of priority to form a panel of chairmen for the current Session:

1. Mr. Anwar Khan Advocate;
2. Mr. Mukhtiar Ali Khan Advocate;
3. Mr. Israrullah Khan Gandapur; and
4. Mufti Kifayatullah.

عرضداشتوں کے بارے کمیٹی کی تشکیل

Mr. Speaker: In pursuance of rule 116 of the Provincial Assembly of Khyber Pakhtunkhwa, Procedure and Conduct of Business Rules, 1988, I hereby constitute a Committee on Petitions, comprising the following Members under the chairmanship of Deputy Speaker, Khushdil Khan:

1 Mr. Mukhtiar Ali Khan Advocate;
2. Alhaj Sanaullah Khan Miankhel;
3. Mr. Muhammad Javed Abbasi;
4. Mr. Abdul Akbar Khan;
5. Mr. Sikandar Hayat Khan Sherpao; and

6. Ms. Mussarat Shafi Advocate.

میاں افتخار حسین(وزیر اطلاعات): جناب سپیکر، اجازت دے جی؟

جناب سپیکر: جی۔

وزیر اطلاعات: جناب سپیکر صاحب، دلته زمونږ خوږ ملګرے مولانا عبیدالله صاحب چه مونږ سره به ناست وو، نن هغه سیټ خالی دے او هغه په حق رسیدلے دے چه د هغوی د پاره دلته دعا اوشی۔

جناب سپیکر: جناب مفتی جانان صاحب سے درخواست ہے کہ وہ ہمارے بھائی جو فوت ہو چکے ہیں، ان کیلئے فاتحہ خوانی کریں۔

(اس مرحلہ پر رکن اسمبلی مولانا عبیداللہ (مرحوم) کے ایصال ثواب کیلئے فاتحہ خوانی کی گئی)

جناب بشیر احمد بلور {سینیئر وزیر (بلدیات)}: جناب سپیکر! ----

جناب سپیکر: جی۔

سینیئر وزیر (بلدیات): سپیکر صاحب ----

جناب سپیکر: جی بشیر بلور صاحب۔

سینیئر وزیر (بلدیات): سپیکر صاحب، ستاسو په علم کښے ده چه دا حالات داسے روان دی او داسے ښکاری چه د خلقو دا کوشش دے چه زمونږ دا اسمبلئ چه د ده دا چه د وخت نه مخکښے Dissolve کړے شی او دا جمهوری سسټم چه دے، په دے باندے د څه داسے حالات پیدا شی چه خدائے مه کړه ، خدائے مه کړه چه دا بیا Derail شی، په دے وجه مونږ درخواست کوؤ د رول سسپنشن د پاره چه رول 124 د د رول 240 لاندے سسپنډ کړے شی او مونږ ته د اجازت را کړے شی چه مونږ دا قرارداد پیش کړو او په هغے باندے بیا مونږ به خبرے اوکړو چه قرارداد راوړو۔

جناب سکندر حیات خان شیرپاؤ: جناب سپیکر صاحب، زه یو دوه خبرے کول غواړمه۔

جناب سپیکر: جی اودریږئ چه د هاؤس نه پښتنه اوکړو نو بیا د هغے نه پس خبره اوکړئ۔

جناب سکندر حیات خان شیرپاؤ: سپیکر صاحب! مخکښے پرے زه یو خبره ----

جناب سپیکر: هله کیدے شی چه تاسو ته هاؤس اجازت درکړی۔ داسے ده کنه امان الله خان صاحب!

جناب سکندر حیات خان شیرپاؤ: سپیکر صاحب! داسے ده چه د دے نه مخکښے به دوئ اپوزیشن پارټئ په اعتماد کښے اغستے، دے ځل له داسے په جلدئ کښے ، د دے نه مخکښے لږ ډیر به زمونږ اپوزیشن یا نور ممبران، پارټئ به تاسو اعتماد کښے اغستلے ، دے ځل هغه هم نه دی شوی نو مونږ یو خو دغه ګیله رجسټر کول غواړو جناب سپیکر، دویم دا جناب سپیکر چه څنګه بشیر خان خبره اوکړه، مونږ دا ګنړو چه دے وخت سره د دے څه ضرورت نشته دے ، مونږ ټول په جمهوریت باندے یقین ساتو هم او د جمهوریت خلاف چه څه قسمه هم دغه وی، د هغے به مونږ مخالفت کوؤ، جمهوریت ته چه څه خطره وی خو جناب سپیکر، مونږ دا ګنړو چه دے وخت سره جمهوریت نه زیاته خطره چه ده، هغه حکومت کښے موجود دغه پارټیز چه دی، د هغوی کارکردګی ده، دا نه ده چه مونږ د قراردادونه راولو او د نورو قوتونو چه دے ، د هغوی دپاره د دغه کوؤ، د دے په ځائے چه دے طرف ته حکومت توجه ورکړی دا خپل Energiesچه دی، دا په دے باندے صرف کول چه قرارداد پاس کوؤ او د اسمبلئ ممبران راغواړو او پارټی په اعتماد کښے اخلو، د هغے په ځائے که دوئ خپل کارکردګئ طرف ته توجه ورکړی، نن د Bad Governance چه کوم مثال دے ، هغه د دے نه مخکښے چرته په تاریخ کښے داسے نه وو، داسے چه کوم د بدانتظامئ نورے خبرے دی، د عوامو چه کومے مسئلے دی، هغه طرف ته د توجه ورکړی، دا ایشو به هډو اوچتیږی نه، نه به څه دغه کیږی۔ جناب سپیکر، که دا تاسو دغه کوئ، دوئ له دا اجازت ورکوئ یا نو بیا مونږ د دے حصه نه شو جوړیدے جناب سپیکر، مونږ به بیا واک آؤټ کوؤ۔

جناب سپیکر: دا خو د هاؤس Prerogative ده، د هاؤس د میجارټی خوښه ده۔

جناب سکندر حیات خان شیرپاؤ: جناب سپیکر، که دا دغه وی نو بیا مونږ د هغے ۔۔۔۔

جناب سپیکر: دا زما او ستا په خوښه نه شی چلیدے ، دا د هاؤس په خوښه به چلیږی۔

(اس مرحلہ پر معزز رکن اسمبلی بمعہ اپنی پارٹی کے اراکین ایوان سے واک آوٹ کر گئے)

(شور)

جناب منور خان ایڈوکیٹ: جناب سپیکر، څنگه چه سکندر خان خبره اوکړله-----

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر صاحب،جناب سپیکر صاحب۔

(شور)

جناب منور خان ایڈوکیٹ: زه دا سر----

(شور)

جناب سپیکر: اودرېږئ د هاؤس نه زه اجازت اوغواړم، تاسو بیا خبرے کوئ پرے کنه۔

(شور)

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر صاحب، نواز شریف صاحب پخپله دا خبره کړے ده، د فیصل آباد جلسه کښے چه مونږ به د جمهوریت خلاف څه کار نه کوؤ او بیا پخپله ئے د هغے خپلے خبرے نفی ئے کړے ده چه مونږ غواړو چه دا حکومت چه دے، دا زر تر زره لاړ شی او مونږ ته چه فیصل آباد والوں نے ہاں کر دی جناب سپیکر صاحب-----

جناب سپیکر: اودرېږئ----

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: مونږ هغه ټولو قوتونو ته، دا اسمبلی د دے د پاره وی چه د دلته کښے ټول د صوبے خلق ناست وی او هغوی به د دے فیصله کوی چه آیا مونږ به په جمهوریت باندے ځو او که نه بیا به هم هغه پټړئ ته ځو چه چرته بیا د مارشل لاء دور به راځی؟ جناب سپیکر صاحب، (تالیاں) جناب سپیکر صاحب، نواز شریف صاحب یو طرف ته خو د خپل حکومت د تلو واویلا کوی لګیا دے او بل طرف ته دا وائی چه دا ټول به 'وائنډ اپ' شی------

(شور)

جناب سپیکر: اودرېږئ جی۔ بی بی! تاسو کښینئ۔آپ بیٹھ جائیں، پہلے میں ہاؤس سے اجازت لے لوں پھر آپ بولیں نا، پھر جتنا بول سکتے ہیں بولیں۔

قاعدہ کا معطل کیا جانا

Mr. Speaker: Is it the desire of the House that rule 124 may be relaxed under rule 240 to allow the honourable Members, Ministers to move their resolution? Those who are in favour of it may say 'Yes' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. The honourble Members / Ministers, to please move their resolution.

(تالیاں، شور)

جناب بشیر احمد بلور {سینیئر وزیر (بلدیات)}: سپیکر صاحب! بڑی مہربانی، Thank you very much۔ اگر جمہوریت اسی کا نام ہے تو۔۔۔۔۔

(شور)

جناب سپیکر: ریزولیوشن پہلے موو تو ہونا۔

سینیئر وزیر (بلدیات): اسمبلی نے فیصلہ کر دیا ہے تو مہربانی کر کے سنیں۔ سپیکر صاحب، جب۔۔۔۔۔

(شور)

سینیئر وزیر (بلدیات): سپیکر صاحب، تاسو ما تہ ھاؤس را کړو، زہ ئے وایم دوئ د لگیا وی۔۔۔۔

(شور)

قرارداد

سینیئر وزیر (بلدیات): یہ صوبائی اسمبلی بعض سیاسی عناصر جو عوام میں بد دلی پھیلا رہے ہیں، ان کی مذمت کرتے ہوئے واضح کرنا چاہتی ہے کہ ہم کسی بھی طاقت کو غیر جمہوری طریقے سے تبدیلی لانے کی اجازت نہیں دیں گے اور جو طالع آزما خدانخواستہ ملک توڑنے اور حکومت پر الزامات لگا رہے ہیں۔۔۔۔۔

(اس مرحلہ پر پاکستان مسلم لیگ (ن) کے اراکین اسمبلی ایوان سے واک آؤٹ کر گئے)

سینیئر وزیر (بلدیات): ان کو بتا دینا چاہتے ہیں کہ یہ جمہوری حکومت ملک کے استحکام اور جمہوریت کی پاسداری کیلئے ہر قسم کی قربانی دینے کیلئے کمر بستہ ہے۔ ہر ایشو کو ملک کیلئے خطرناک کہنے والے اپنے گریبانوں میں جھانک کر دیکھیں کہ وہ کونسا کردار ادا کر رہے ہیں؟ (تالیاں) یہ صوبائی اسمبلی مطالبہ

کرتی ہے کہ جو لوگ حکومت، عدلیہ، پارلیمنٹ اور قومی اداروں کو کمزور کرنے اور اسمبلی کو توڑنے کی باتیں کرتے ہیں، ان کے ساتھ سیاسی طور پر مقابلہ کیا جائے گا اور انشاء اللہ اسمبلیاں اپنی مدت پوری کریں گی۔ اگر کسی کو حکومت سے اختلاف ہے تو آئینی راستہ اختیار کرنا چاہیئے نہ کہ جمہوریت کے خلاف سازشیں کریں اور ایسا نہ ہو کہ خدانخواستہ پورا جمہوری سسٹم ہی Derail نہ ہو جائے۔ یہ صوبائی اسمبلی تمام جمہوری قوتوں سے اپیل کرتی ہے کہ موجودہ صورتحال میں ملک مزید افراتفری کا متحمل نہیں ہو سکتا، لہذا ہم سب جمہوری قوتوں کو اپنے سیاسی اختلافات بالائے طاق رکھ کر جمہوریت کی بقاء کیلئے جدوجہد کرنے کی درخواست کرتے ہیں۔

سپیکر صاحب، په دے قرارداد کښے مونږ کوشش دا کړے دے چه مونږ هغه خبره چه مونږ وایو چه دا نن سبا تاسو اوګورئ داملکی حالات داسے حالات دی چه دے حالاتو کښے زمونږ د اتحاد ضرورت دے، د اتفاق ضرورت دے او مونږ غواړو چه دا اسمبلئ چه ده، دا خپل آئینی وخت پوره کړی او په دیکښے چه کوم آئین ټائم ورکړے دے، تر هغے پورے۔ د بعضے خلقو کوشش دا دے چه هغه غیر آئینی طریقے سره اسمبلو کښے د داسے حالات پیدا شی، مونږ وایو چه بے شکه د چاسره چه میجارټی شته، پخپله د راشی Vote of no confidence د اوکړی او خپل بل سړے د راولی، مونږ د حکومت داسے هیڅ خبره نه کوؤ، مونږ دا غواړو چه اسمبلئ چه دی، دا خپل ټائم پوره کړی۔ په ملک کښے چه کوم حالات دی، په دے حالاتو کښے دا مهنګائی، بے روزګاری ده، لاء اینډ آرډر سیچویشن دے، په ملک کښے دا حالات دی، په دیکښے مونږ کوشش دا کول غواړو چه مونږ یو شو او د دے ځیزونو مقابله اوکړو۔ خاص کر د دے دهشت ګردئ حالاتو کښے او په دیکښے چه داسے حالات پیدا شی چه بعضے خلق، خبره کیږی چه ملک ٹوٹ رہا ہے، داسے ملکونه نه ماتیږی او دومره اسانه خبره نه ده چه ملک ٹوٹ رہا ہے۔ تاسو ته زه افسوس سره وایم، زما پریس والا ورونړه ناست دی چه هر چرته تاسو ټی وی اولګوئ نو اینکر صاحبان وائی چه بس ملک تو جا رہا ہے، ملک تو ختم ہو گیا، اقتصادی طور پر ختم ہو گیا ہے، ملک میں تو لاء اینڈ آرڈر سیچویشن خراب ہے، ملک میں تو مہنگائی ہے، ملک تو ختم ہو رہا ہے، نو سپیکر صاحب، دا قسمه خبرے چه دی، دا د ملک د پاره هم ښه نه دی، دا د عوامو د پاره هم ښه نه دی او دا بهر

ملکونو سره هم خبرے اترے کولو باندے سړے دا وائی، هرچا سره چه بهر ملکونو سره خبرے کوئ نو هغوی دا وائی چه د دوئ خپل ملک کښے Stability نشته دے، باوجود د دے نه چه د خدائے فضل سره Two third majority اوس هم مرکزی حکومت کښے شته او د هر یو صوبے حکومت کښے هم Two third majority شته، دے حالاتو کښے داسے خبرے کول او بیا جمهوریت څه ته وائی؟ چه خلقو چا ته ووټ ورکړے دے، بے شکه چه بیا الیکشن کیږی چه هرچا ته ووټ ورکوی، هرڅوک به خپل کارکردګی ښائی چه مونږ دا کړی دی، دا کړی دی، زمونږ منشور دا وو، دا دا مو ګټلے دی نو دے نه پس چه دیکښے دا خلق، پنځه کاله پس الیکشن کیږی چه هرڅوک راځی، سر په سترګو، هر څوک چه وی، هغوی له قام ووټ ورکوی خو دے حالاتو کښے زما دا خواست دے ټول جمهوری قوتونو ته چه مهربانی اوکړے شی چه خپلو کښے اتفاق و اتحاد او رورولئ سره دا پینځه کاله پوره شی او خلق وائی چه دا کرپشن، نو زه تاسو ته دا وایم سپیکرصاحب چه زمونږ دا قام، زمونږ دا عوام دومره ویښ دی Politically چه هر یو کس چه زیاتے کوی او کرپشن کوی، هغه بیا بل ځل اسمبلئ ته نشی راتلے، چه بار بار الیکشن اوشی دا اسمبلئ به پخپله چانړ شی او دا څوک په زور باندے خلق نه ختموی چه دا ختم کړی او دوئ راشی او دا د چا په تندی باندے ئے لیکلی دی چه دا کرپټ دے او دا نه دے؟ دا خو به عوام فیصله کوی او عوام چه کله فیصله کوی هغے باندے مونږ ټول جمهوری قوتونو په دے اتفاق کوؤ چه عوام چا ته ووټ ورکوی هغه د راشی او دا پراسس چلیدل غواړی۔ تاسو اوګورئ سپیکرصاحب، مونږ وایو چه اسټیبلشمنټ Involve دے او فلانے Involve دے، اسټیبلشمنټ څوک دے مونږ ټول اسټیبلشمنټ یو، اسټبلشمنټ آسمان نه نه دے راغلے، مونږ خپله د یو بل پښے راکاږو، مونږ، دا خپل نه شم وئیلے، د یو بل پرتوګ کوزوؤ چه یره دا ظلم دے او دا دے، دا دے نو بیا سبا ګیله کوؤ چه اسټیبلشمنټ راغلو، چه مونږ پخپله دعوت ورله ورکړو، مونږ پخپله داسے حالت پیدا کړل، مونږ پخپله داسے خبرے کوؤ چه هغه داسے حالات پیدا شی چه اسټیبلشمنټ Interferenceاوکړی نو بیا به خامخاڅوک راځی، نو مونږ دا غواړو چه زمونږ دے حالاتو کښے خپلو کښے داسے حالات پیدا شی چه

زمونږ د هر یو سیاسی پارټۍ دا کوشش وی چه جمهوریت د هم دغه شان پاتے شی۔ تاسو ته یاد وی سپیکر صاحب، زمونږ کله چه یو څلور کاله تیر شی، یو طالع آزما راشی، Take over اوکړی، بیا لس کاله هغه ناست وی، بیا هغے د پاره جدوجهد کوؤ۔ دا ستاسو چه کوم داسے حکومت وو هغے کښے کرپشن نه وو؟ ما ته د یو کس داسے خبره اوکړی، مونږ دا وایو چه دا کرپشن د ټولو نه غټه تباهی ده خو دا کرپشن څنګه به ختمیږی؟ چه بیا الیکشن اوشی، بنه خلق به بے شکه راشی نوچانړ به شی، چه چانړ شوی نه وی نو هغه خلق نه شی کیدے، نو زما دا ریکویسټ د سپیکرصاحب د هاؤس ته Putشی، هاؤس د دا Unanimously پاس کړی چه دا خلقو ته پته اولګی چه مونږ دا غواړو چه دا اسمبلۍ د پینځه کاله وخت تیر کړی۔ ډیره مهربانی۔

<u>محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی:</u> جناب سپیکر صاحب!۔۔۔۔

<u>جناب سپیکر:</u> او جی، او۔ اودریږئ یو منټ، دا چه چا دستخطونه کړی دی، اول هغوی، نګهت اورکزئی بی بی۔

<u>محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی:</u> تھینک یو، جناب سپیکر صاحب۔

<u>جناب سپیکر:</u> آپ پیش کرنا چاہتے ہیں کہ آپ کی طرف سے وہ۔۔۔۔

<u>محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی:</u> جی جناب، انہوں نے جو بات کی ہے، قرارداد پر میرے سائن ہیں اور میں اس کو مطلب Own کرتی ہوں اور اس میں میں جناب سپیکر صاحب، صرف ایک دو باتیں کرنا ضروری سمجھتی ہوں کہ یہ جو ناکام سیاستدان جو کہ جدہ میں اپنے تمام اثاثے لیکر چلے گے اور جو لوگ، ابھی جنھوں نے شوکت خانم میموریل ہاسپٹل کو اپنا ایک وہ بنادیا، یہ لوگ جو ہیں، مجھے سمجھ نہیں آتی ہے کہ یہ کہاں سے اتنے صاف ستھرے اور لانڈری میں جیسے کوٹ اور کپڑے کلین کرکے آتے ہیں تو یہ کہتے ہیں کہ ہاں جی ایسے سیاستدانوں کو قبول کریں گے؟ جناب سپیکر صاحب، کل کی بات میں کرتی ہوں، یہ آن ریکارڈ اس لئے بھی کررہی ہوں کہ میرے بھائی منور خان نے یہ بات کی ہے کہ ہم، اس کو یعنی وہ نہیں کرنا چاہتے ہیں، انہوں نے واک آؤٹ کیا، جناب سپیکر صاحب، انہوں نے واک آؤٹ جمہوریت، جمہوری حکومت کے خلاف کیا، وہ نہیں چاہتے کہ اس ملک میں جمہوریت پھلے پھولے کیونکہ ان کا لیڈر ایک مارشل لاء اور ایک مارشل لاء ایڈمنسٹریٹر ضیاء الحق صاحب کی کوکھ کی پیداوار تھے تو اس وجہ سے وہ نہیں چاہتے کہ اس ملک میں

جمہوریت پھلے۔ کل وہ خود ہی واویلا کر رہے تھے جناب سپیکر، انہوں نے دو باتیں کل کے جلسے میں کی ہیں، میں نے جو وہ جلسہ دیکھا ہے، ایک تو غلام اسحاق خان مرحوم صاحب کو وہ غلام اسحاق خان، غلام اسحاق کہتے رہے ہیں۔ جناب سپیکر صاحب، ایک تہذیب بھی ہوتی ہے کہ اگر کوئی شخص فوت ہو جاتا ہے تو اس کو مرحوم کہہ کر، چاہے جس نے بھی آپ کے ساتھ زیادتی کی ہو، دوسری بات جو انہوں نے کی، چودھری نثار صاحب نے، چودھری نثار صاحب جو اپنے آپ کو اپوزیشن لیڈر سمجھتے ہیں، تو انہوں نے کہا کہ پی پی جو ہے، تو وہ کہاں غائب تھیں 1988 سے لیکر 1994 تک؟ جناب سپیکر صاحب، سیاسی اختلافات، سیاسی وابستگیاں ایک طرف لیکن جو Language ہے، اور جو شہید ہو جاتا ہے اس کے بارے میں ایسی Language استعمال کرنا کسی بھی جمہوری لیڈر کا حق نہیں ہے، حق ہے جناب سپیکر صاحب، کہ وہ جمہوری (تالیاں) کہ وہ جمہوری لہجہ، انداز اپنائیں اور جناب سپیکر صاحب، تیسری بات یہ ہے کہ جناب نواز شریف صاحب ایک ڈینگی کو لیکر اپنی سیاست کر رہے ہیں، میں شہباز شریف کو شاباش دیتا ہوں کہ اس نے ڈینگی کا مقابلہ کیا۔ جناب سپیکر صاحب، اس نے جا کر توپیں اور بندوقیں تو ڈینگی کو نہیں دکھائیں، انہوں نے وہ تو سپرے کرایا، باہر کے ملکوں نے فنڈز دیئے ہیں، ہمارے ملک کے فنڈز اس پر استعمال ہوئے تو جناب سپیکر صاحب، وہ ڈینگی کو اپنی سیاست نہ بنائیں، وہ ملک کے لوگوں کو دیکھیں اور واویلا کرتے ہیں کہ میری حکومت کو دو تین سال پہلے ختم کر دیا گیا ہے اور ابھی کہتے ہیں کہ جی نئے الیکشنز ہونے چاہئیں۔ جناب سپیکر صاحب، میں سمجھتی ہوں کہ میں نے تو اس قرارداد کو چونکہ میرے سائن ہیں، میں نے اس کو Own کیا تو میرے پارلیمانی لیڈر صاحب بھی ابھی اگر کچھ بات کرنا چاہیں گے تو وہ بھی بات کر لیں گے۔

جناب سپیکر: حافظ اختر علی صاحب، حافظ اختر علی صاحب۔ جس نے۔۔۔۔

میاں افتخار حسین (وزیر اطلاعات): یو وړه خبره کوم جی، دا زیاته بنه به وی چه ټول پیش کړی، دا خبره هغه وخت پکار ده که بیا تاسو اجازت ورکړئ۔۔۔۔

جناب سپیکر: او جی۔

وزیر (اطلاعات): ځکه چه ډیر په پاکیزګئ سره دا قرارداد منظوریدل غواړی۔۔۔۔

جناب سپیکر: ټھیک شوه جی۔

وزیر اطلاعات: او دا خبره چه هغه خلقو ته اورسی۔

جناب سپیکر: اوس حافظ اختر علی صاحب۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر صاحب۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: بس ہو گیا نا، آپ نے تو سپورٹ کر دیا کہ وہی الفاظ ہیں؟ حافظ اختر علی صاحب کے سائن ہیں تو ان کی طرف سے جی۔

حافظ اختر علی: بسم اللہ الرحمان الرحیم۔ شکریہ، جناب سپیکر صاحب۔

جناب سپیکر: هم دغه الفاظ ستاسو۔

حافظ اختر علی: جناب سپیکر صاحب، یقیناً د جمعیت العلماء اسلام د حکومتونو سره د پالیسو په حوالے سره اختلافات ډیر شته دے او په خپل ځائے دی خو دے وخت کښے چه کوم د جموریت د تحفظ خبره ده او یا د جمهوری اقدارو، د هغے د بقاء خبره ده نو د جمعیت علماء اسلام تاریخ په دے باندے ګواه دے که هغه د ایم آر ډی تحریک دے او که هغه نور تحریکونه چلیدلی دی، همیشه د پاره هغوی د جمهوری اقدارو د فروغ د پاره محنت کړے دے، Struggle کړے دے او انشاء اللہ دا به جاری وی، لهذا دے وخت کښے چونکه دا د جمهوری اقدارو خبره ده لهذا بهرپور مونږ دا سپورټ کوؤ او باقاعده زما په هغے دستخط دے۔ زمونږه د اپوزیشن لیډر صاحب په وینا باندے لهذا هغه زه پیش کوم۔

قرارداد: یہ صوبائی اسمبلی بعض سیاسی عناصر جو عوام میں بددلی پھیلا رہے ہیں، کی مذمت کرتے ہوئے واضح کرنا چاہتی ہے کہ ہم کسی بھی طاقت کو غیر جمہوری طریقہ سے تبدیلی لانے کی اجازت نہیں دیں گے اور جو طالع آزما خدانخواستہ ملک توڑنے اور حکومت پر الزامات لگا رہے ہیں، ان کو بتا دینا چاہتے ہیں کہ یہ جمہوری حکومت ملک کے استحکام اور جمہوریت کی پاسداری کیلئے ہر قسم کی قربانی دینے کیلئے کمر بستہ ہے۔ ہر ایشو کو ملک کیلئے خطرناک کہنے والے اپنے گریبانوں میں جھانک کر دیکھیں کہ وہ کونسا کردار ادا کر رہے ہیں؟ یہ صوبائی اسمبلی مطالبہ کرتی ہے کہ جو لوگ حکومت، عدلیہ، پارلیمینٹ اور قومی اداروں کو کمزور کرنے اور اسمبلی توڑنے کی بات کرتے ہیں، ان کے ساتھ سیاسی طور پر مقابلہ کیا جائے گا اور انشاء اللہ اسمبلی اپنی آئینی مدت پوری کرے گی۔ اگر کسی کو حکومت سے اختلاف ہے تو آئینی راستہ اختیار کرنا چاہیئے نہ کہ جمہوریت کے خلاف سازشیں کریں اور ایسا نہ ہو کہ خدانخواستہ پورا جمہوری سسٹم Derail نہ ہو جائے۔ یہ صوبائی اسمبلی تمام جمہوری قوتوں سے اپیل کرتی ہے کہ موجودہ صورتحال میں ملک مزید افراتفری کا متحمل نہیں

ہو سکتا، لہذا ہم سب جمہوری قوتوں کو اپنے سیاسی اختلافات بالائے طاق رکھ کر جمہوریت کی بقاء کیلئے جدوجہد کرنی چاہیئے۔

<u>جناب سپیکر:</u> شکریہ جی۔ جناب رحیم داد خان صاحب! آپ کے دستخط ہیں تو آپ قرارداد کو سپورٹ کرتے ہیں؟

<u>جناب رحیم داد خان {سینیئر وزیر (منصوبہ بندی)}:</u> میں پیش کرتا ہوں۔

<u>جناب سپیکر:</u> پیش کرنے کی ضرورت شاید نہیں ہوگی،آپ اگر دو باتیں کرنا چاہتے ہیں اس پر تو کرلیں۔

<u>سینیئر وزیر (منصوبہ بندی):</u> بسم اللہ الرحمٰن الرحیم۔ جناب سپیکر، میں سب سے پہلے اس قرارداد کو سپورٹ کرتا ہوں او بیا نور دوستانو خبرے اوکڑے ، د هغوی زه قدر کوم او چاچه واک آؤٹ اوکړو او چا داسے منفی انداز کښے خبرے اوکړے ، په هغے باندے زه د افسوس اظہار کوم۔ نګہت بی بی خبره اوکړه، زه ډیر د هغے شکریه ادا کوم، خاص کر محترمه شهید متعلق چه چودهری نثار کومه خبره کړے وه، زه چودهری نثار صاحب نه دا تپوس کوم چه هغه وخت کښے دے کوم ځائے کښے وو خو دوئ Agreement کړے وو نواز شریف او په هغه Agreement باندے چه کوم دے هغه لاړ سعودی ته او په هغے وجه باندے دوئ نه آواز اوچت کړو او نه آواز ئی اوچتولے شو، دا هغه محترمه وه چه هغے قربانی ورکړه، چه هغے ته پوره Threatsملاؤ شوی وو، د هغه وخت پریذیډنټ د طرفه، د نورو ادارو د طرفه چه ته مه راځه خو هغے وئیل چه نه د جمهوریت په خاطر باندے زه راځم او څومره چه قربانی وی، زه دے جمهوریت د پاره ورکوم او تاسو اوکتل په وړومبی ځل راتلو سره په هغے باندے کارساز دغه کښے چه کوم اټیک اوشو، په هغے کښے څلور پینځه سوه کسان د پاکستان پیپلزپارټئ ورکران شهیدان شو، په زرګونو خلق زخمیان شو۔ د هغے نه پس بیا په پیښور کښے په هغے باندے اټیک کیدو، بیا په پنډی کښے په جلسه کښے هغے قربانی ورکړه او شهیده شوه نو دغه نمونه او بیا Coalition Government دا ے این پی، د دوئ ایم پی ایز شهیدان شو، د دوئ په لیډر شپ باندے خودکش حملے اوشوے او اوسه پورے دغه خلق د جمهوریت دعویٰ کوی، په دوئ اوسه پورے کوم یو Threatد ے ؟ کله دوئ د طالبانو دوستان شی، کله د امریکے دوستان شی او

کله د امریکے مخالفت کوی۔ زمونږ دا پالیسی ده که هر یو ملک زمونږ د دے ملک مفاد په خاطر زمونږ سره ملګرتیا کوی، مونږ د هغوی قدر کوؤ او کوم هغه ملک که ځان ته ډیر غټ ملک وائی خو زمونږ د مفاداتو، زمونږ د ملک د مفاداتو مخالفت کوی، مونږ د هغے مذمت کوو۔ زمونږ دا پالیسی ده او غیر جانبدارانه پالیسی ده۔ مونږ په خپل ملک باندے هیڅ څه قسم سودا نه کوو او څومره پورے چه دوئ خبره اوکړه چه دوئ د Deliver کړی، د دے نه نور څومره خلق Deliver کړی چه د دے Terrorism مخالفت څوک کوی؟ دا مرکزی حکومت، دا صوبائی حکومت د دے د پاره، بشیر صاحب ناست دے، میاں صاحب ناست دے چه په دوئ باندے څومره اټیکونه، د میاں صاحب ځوے شهید شو، بیا داسے حالات چه کوم آئی ډی پیز راغلل، تیس لاکھ نه سیوا، هغه کورونو ته رسول، د هغوی کورونه آبادول، د هغوی سړکونه آبادول، د هغوی وران سکولونه آبادول، د هغے نه پس یو فلډ، د پاکستان تاریخ کښے داسے طوفان نه وو راغلے او په هغے باندے چه کومه مقابله دے حکومت د هغے سختو اوکړه، د هغے مشکلاتو اوکړه، تر اوسه پورے کوم Flood affected خلق چه آفرین وائی په حکومت او شکریه ادا کوی۔ تر اوسه پورے مونږ د هغوی سره یو او دے نه علاوه کومے خبرے کیږی، د پنجاب چیف منسټر مرکزی حکومت بدناموی او دا وائی چه خلق Deliver کیږی، ښه پوره Implementation خو صوبے کوی، صوبائی حکومتونه کوی او پنجاب زیاته غټه صوبه ده، 60% خلق په هغے کښے آباد دی۔ دوئ څه Deliver کړل، دوئ کوم رشوت بند کړو، دوئ کوم ډاکے چه کیږی، کوم لوټ مار چه کیږی په هغے باندے دوئ څه اوکړل؟ خو ډیره د افسوس خبره ده چه دا نه برداشت کوی چه یره دا عوام ترقی اوکړی، د عوام بچی د جهالت نه بچ شی او د دوئ په لاس کښے ئے چه کوم کلاشنکوف ورکړے وو او دا نه غواړی چه دوئ له پین ورکړی په لاس کښے، قلم ورکړی او دوئ ته روزګار ملاؤ شی او دے رشوت او دے مهنګائی او د دے کومے طریقے سره چه کومے بے روزګارئ دی، دا د ختم شی۔ دوئ له پکار دا دی چه په دے سخت حالاتو کښے د دے حکومت مرسته اوکړی۔ بیا کال یو نیم کال پس چه کوم دا الیکشن راځی، بیا به ګورو عوام چاله ووټ ورکوی، چه هر چا له ئے ووټ

ورکړو که هرے یوے پارټئ له، مونږ به هغه تسلیموؤ، د عوامو مینډیټ مونږ تسلیموؤ او په دے چه مونږ هم په دے دغه باندے راغلے یو د هغوی په دغه باندے او پینځه کاله انشاء الله دا به تیروؤ او ستاسو په وساطت سره ممبرانو صاحبانو ته دا ریکویسټ کوؤ چه دا قرارداد چه کوم مونږ شریک پیش کړے دے، دا پاس کړی۔ ډیره مهربانی۔

جناب سپیکر: میاں افتخار حسین صاحب کے دستخط ہیں، قرارداد میرے خیال میں پڑھنے کی ضرورت نہیں ہے، اگر آپ اس پر دو لفظ بولنا چاہتے ہیں تو بسم اللہ۔

میاں افتخار حسین (وزیر اطلاعات): ډیره مهربانی سپیکر صاحب۔ رښتیا خبره ده زما خپل دا خیال وو چه قرارداد په شریکه باندے اوشی، هغه به ډیر ښه وی خو چونکه تاسو اجازت ورکړو او هر بنده خپله خپله خبره کوی۔ جناب سپیکر صاحب، داسے نه ده چه ګنی دا نن کومه خبره روانه ده، دا فی البدیع ده یا د یو څو کسانو خواهش دے، دا ځان ته لوئے پس منظر لری او د هغے پس منظر په بنیاد باندے یو د سینټ الیکشن د دے غټ بنیاد دے چه خلق نه غواړی چه د سینټ الیکشن اوشی ځکه چه د موجوده کومو خلقو په اسمبلو کښے اکثریت دے او په سینټ کښے بیا د هغوی اکثریت راشی نو که په الیکشن کښے بیا څوک لوبه کوی نو د هغوی لوبه به اثر نه کوی ځکه چه د سینټ اکثریت به د دوئ په لاس کښے نه وی، دغه یو ګیم دے چه سینټ خو د دے ملک د اتحاد یو Symbol دے او د هغے په بنیاد باندے دا یو سازش روان دے۔ د دے د ناکام کولو د پاره چه یو طریقه وی، هغه به خپلول غواړی او که هر یو پارټی دا خواهش لری چه ګنی سینټ زما د ګوتو اوځی نو بل ځل له به داسے نمبر د بلے پارټئ راځی او بل به ورته صبر نه کوی او چه کومه پارټی دا غواړی چه ګنی د سینټ نه مخکښے د دا اسمبلئ ختمے شی هغوی له دا Suretyچا ورکړے ده چه ګنی بیا به په دے ملک کښے الیکشنے کیږی؟ چرته هم چه جمهوری قوتونه د هغے قوتونو سره ملګری شوے دی چه د جمهوریت بستره ئے ګول کړے ده، هغه بیا د هغوی هم نه دے پکار شوی، بیا نهه نهه، لس لس کاله انتظار کوی او وائی راځئ بیا اتحاد کوؤ او بیا جمهوریت بحال کوؤ، نو نن که د هغوی مغذو کار اوکړو نو دا به ډیره ښه خبره وی ځکه چه وخت دا دے چه هر یو پارټی بالکل پیپلز پارټی د دے ملک غټه

پارټي ده، ورپسې مسلم لیګ (ن) غټه پارټي ده او دوئ د یو بل د نمبر په بنیاد باندې لازمي خبره ده چه اوس خو پکښې نوې نوې خبرې هم پکښې راځي خو که دوئ یو بل ته نمبر ته انتظار اوکړي نو دا به د جمهوریت مضبوطوالې وي خو که دوئ د یو بل نمبر ته انتظار نه کوي نو د یو نمبر به هم نه راځي ، دیکښې بیا د نورو خلقو نمبر شته چه دوئ به نمبر انتظار کوي خو دوئ به نمبر پسې به بیا ارمان کوي، لهذا چه کوم قوتونه داخبره کوي، یو دا پس منظر دې او بل پس منظر ئې دا دې چه نن زمونږ په ملک کښې چه حالات ډیر سازګار دي او دا واحد په پاکستان کښې دا صررتحال جوړ شوې دې چه کله ملک ته خطره پیښه شوې ده نو دلته سیاسي قیادت او فوجي قیادت یو وي، نن خلق د سیاسي قیادت او د فوجي قیادت ترمینځه غلط فهمئ پیدا کوي او د یو داسې خط په سهارا باندې چه ډیر خلق ورته خوشحالیږي چه موجوده حکومت خو په ختمیدو دې ، ولې په ختمیدو دې ؟ دلته مائیک مولن ته یو خط تلې دې چه نه پرې دستخط شته، نه ئې څوک Ownership والا شته او هغه پخپله وائي چه ماته پته نشته چه راغلې دې او هغته پس ورباندې الهام اوشو چه راغلې دې ، د دې مطلب دا چه دا ځان ته یو سازش دې چه مائیک مولن ته خط تلې دې نو ورته پته نه وه او بیا چه ورته چا اووئیل نو وائي پته راته اولګیده نو د دې په بنیاد چه د امریکې د طرف نه دلته چه دا کوم صورتحال دې ، دا د دې د پاره دې چه دلته د پاکستان دننه ټول قوتونه یو ځائې شو او متفقه طور آل پارټیز کانفرنس اوشو او آل پارټیز کانفرنس کښې د ملک د بقاء د پاره د بهر قوتونو چه دلته به اټیک کولو او د دې ځائې د مفاداتو خلاف دهغې خلاف قرار داد پاس شو، په دې بنیاد باندې نن موجوده حکومت له خلق سزا ورکوي چه دوئ د جمهوریت په خاطر ټول قوتونه را جمع کړي دي، دلته د افهام و تفهیم فضاء ده، ټول اپوزیشن ئې د ځان سره ملګرې کړې دې څکه نن بهرني قوتونه هم دې حکومت له چه کوم دې سزا ورکوي خو مونږ د حکومت خبر ه نه کوؤ، کیدې شي چه خلق د حکومت د پالیسئ سره اختلاف کوي خو دې حکومت له چه کوم عوامو مینډیټ ورکړې دې ، دا د آئین تقاضا ده چه پینځه کاله دا حکومت پوره کړي، هاں که په مینځ کښې اسمبلي څکه یادوم که چرته په اپوزیشن کښې اکثریت وي او هغوی وائي

چه مونږ دلته د vote of no confidence په ذریعه باندے دا حکومت بدلوؤ، فبها، را میدان ته د شی خو چه کله میاں نواز شریف صاحب پرون ډیرے خوږے خبرے کړے دی، خدائے د اوکړی چه په هغے ټینګ ولاړ وی، هغه وائی زه به یو هم غیر جمهوری اقدام نه کوم، زه به یو هم غیر آئینی اقدام نه کوم، زه به د جمهوریت د پاسدارئ د پاره مکمل قربانی ورکوم نو چه کله د اجتماعی استعفیٰ ګانو خبره راشی، دا کومه قربانی ده، دا کوم د جموریت استحکام دے؟ دا مجموعی استعفیٰ ورکول د جمهوریت خلاف سازش دے او چه کوم خلق دا سازش کوی، مونږ جمهوری قوتونه به نیغ په نیغه دهغوی خلاف ولاړ یو او د هغوی سره مقابله کوؤ۔ (تالیاں) او مونږ د دے ځائے نه میاں نواز شریف صاحب ته وایو چه ته د دے ځائے د اپوزیشن لیډر یے او ته د هغے ګاډی چه یو پهیه ئے چه د اپوزیشن او د جمهوریت ګاډے پرے روان وی، که تا دا یو پهیه پنکچر کړه، سبا به نه وایے چه ماد جمهوریت خلاف سازش نه وو کړے، سبا به نه وایے چه دا خلق ما پسے خبرے ولے کوی، نن وخت دے مونږ هم د میاں نواز شریف صاحب ملګری یو ځکه چه زمونږ جمهوری ملګرے دے، مونږ ورته تجویز پیش کوؤ چه تا ته هر څوک دا تجویز درکوی، تا هم غلط د ځان د پاره هم استعمالوی او سبا به بیا درته مشکل وی او ملګرے به د څوک نه وی نو ښه دا ده که د اوس پورے دڅه کړی دی ښه د کړی دی، آئنده د پاره په بهرنو سازشونو کښے مه راځه، مه د اجتماعی استعفیٰ خبره کوه او بیا که څوک د یو خط په ذریعه باندے چه هغه دا وائی چه حکومت په خطره کښے دے اودوئ ته چا په خوږ کښے وئیلے وی چه امریکه د چا نه خفه شی، هغه حکومت خامخا ځی، څه پته لګی چه امریکه د چا چا امتحان اخلی، هسے نه چه دا اپوزیشن سبا په دے خفه وی، امریکے نه مائیک مولن بیا وائی چه هغه خط چه کوم راغلے وو، هغه غلط وو نو دوئ به بیا څه درسره کوی نو ښه خبره دا ده چه نیغ په نیغه که څوک هر څه وائی که امریکه وائی که بهرنی قوتونه وائی که د ملک دننه قوتونه وائی چه د جمهوریت ملګرتیا کوی، زمونږ ملګری د سر تاجونه هم دی، څوک چه د جمهوریت دشمنان دی، هغوی د دے ملک هم دشمنان دی، هغوی د دے وطن هم دشمنان دی، مونږ به جمهوری قوتونه نیغ په نیغه د هغوی مقابله کوؤ، هغوی ته

به ولاړ یو او جناب سپیکر صاحب، دلته ذکر خیر اوشو، جموریت په سوالونو باندے نه دے راغلے، جمهوریت له هرچا خپله خپله قربانی ورکړے ده او مونږ د ټولو سیاسی قوتونو په دے کښے احترام کوؤ، مونږ یو قوت هم داسے نه یادوؤ چه Condemn کوؤ یے، مونږ د ټولو احترام کوؤ او د ډیرے تجربے نه پس دا جمهوریت مضبوط شوے وو ځکه چه دوه ځله د میاں نواز شریف صاحب حکومت تلے وو او دوه ځله د پیپلز پارټئ حکومت تلے وو نو مونږ وئیل چه دوئ د حالاتو نه ډیر څه ایزده کړی دی نو که ډیره سخته هم راځی نو دوئ به د جمهوریت خلاف په سازش کښے نه شاملیږی، زما یقین دے چه میاں نواز شریف صاحب چه دا تر اوسه پورے څلور کاله پورے په حکومت کښے ورته خرابتیا نه ښکاریده، هغه وئیل هر څه چه دی خو د جمهوریت د پاره ډیر ټهیک دی نو په دے اخیری کال کښے څه شرک راپریوت، اخر داسے څه خبره راغله چه څلور کاله ښه وو او دا اوس ښه نه دے؟ چه څلورم بجټ ئے هم پیش کړے دے، پینځم ته د انتظار اوکړی، میاں نواز شریف صاحب که اوګټله، مونږ به ورته هارونه واچوؤ، که بل چا اوګټله هغه ته به هارونه واچوؤ خو دے ځل دے قوم مونږ ته هارونه اچولی دی، دا هارونه د برداشت کړی او د اتحاد حکومت د برداشت کړی، زرداری صاحب به صدر وی او دلته چه کوم دے ګیلانی صاحب به وزیراعظم وی ځکه چه قوم ووټ ورکړے دے، که سبا ئے بل چا له ووټ ورکړو هغه به تسلیموؤ، دلته منتخب اسمبلئ دی، دا به وی او داسے په پاکستان کښے نورے منتخب اسمبلئ دی، هغه به هم وی، سینټ به هم وی او قومی اسمبلی به هم وی، دا د جمهوریت حسن دے او زه ټولو ملګرو ته خواست کوم، دے ټولو ملګرو ته چه دا کوم کوم د دے ځائے نه لاړو هم، زمونږ د سر تاجونه دی، مونږ ډیر په مینه او په محبت دوئ ته وایو چه خدا ئے ته اوګوری، دا وخت به بیا واپس نه راځی، مونږ به خراب یو، زمونږ پالیسو کښے به فرق وی، جمهوریت خو خراب نه دے، ته د جمهوریت پیداوار یے، اسمبلئ خو خرابے نه دی، ته د اسمبلئ ممبر یے نو که ته د اسمبلئ ممبر یے او جمهوریت ښه نه دے، د جمهوریت د پاره اودریږه او د دے اسمبلئ د پاره اودریږه او چه څوک د اسمبلئ ممبر وی او هغه د اسمبلئ خلاف وی نو سبا به قوم ته په کومو سترګو باندے ځی؟ چه شته اسمبلی مو خوښه نه وه

خو بیا مو بلے اسمبلئ ته بوځه چه دا قوم نر وی کم سے کم چه دغه خلق خو بیا دے اسمبلئ ته رااو نه لیږی ځکه چه دا د اسمبلئ قابل نه دی۔ ډیره مهربانی، ډیره شکریه۔ والسلام۔

جناب سپیکر: یہ اوریجنل کاپی ابھی میرے ہاتھ میں آ گئی تو اس پہ اسرار اللہ خان گنڈاپور صاحب کے بھی سائن ہیں اور قلندر خان لودھی صاحب کے بھی سائن ہیں تو آپ پڑھنا چاہتے ہیں جی یا آپ سپورٹ کرتے ہیں؟

حاجی قلندر خان لودھی: جی ہم بات کر لیں گے، پہلے اسرار اللہ صاحب کر لیں۔

جناب سپیکر: جی آپ پہلے، آپ بڑے ہیں، بزرگ ہیں، حاجی قلندر خان لودھی صاحب۔

حاجی قلندر خان لودھی: شکریہ جناب سپیکر، میں مشکور ہوں آپ کا۔ جناب سپیکر، قرارداد پڑھی بھی گئی اور اس پر کافی بحث بھی ہو گئی، میرے سینیئر منسٹرز نے، بشیر بلور صاحب نے بھی بات کی اور رحیم داد خان نے بھی بات کی ہے اور میاں صاحب نے بھی کی ہے اور میری نگہت اورکزئی نے بھی کی ہے، اختر علی صاحب نے بھی کر دی ہے، میں تھوڑا ساConfuse ہو گیا ہوں کہ یہ جمہوریت کی باتیں کرنے اور جمہوریت کے چیمپیئن بننے والے جمہوریت کوDerail کرنے کا کیوں سوچ رہے ہیں؟ یہ تو لوگوں نے مینڈیٹ دیا ہے، آئینی حق ہے، جو گورنمنٹ بھی آئے، جو پارٹی بھی آئے جو اکثریت میں آئے گی عوام اسے مینڈیٹ دیتے ہیں، جب وہ اکثریت میں آتی ہے اس کا حق ہوتا ہے کہ وہ گورنمنٹ کرے۔ اب وہ کیسے Deliver کرتی ہے اس کا حساب وہ عدالت کریگی، پھر وہ عوام کی عدالت میں جائیں گے تو پھر اپنا حساب کتاب دینگے۔ اگر وہ اچھاDeliver نہیں کرینگے تو اسے وہ Reject کرینگے، تو یہ ایک جمہوری طریقہ ہے، آئینی طریقہ ہے، اسے چلنا چاہیئے اور حکومت کو یا جمہوریت کوDerail کرنے کے ہم تو مخالف ہیں، ہماری پارٹی مخالف ہے، ہم اس قرارداد کو سپورٹ کرتے ہیں لیکن تھوڑی سی بات اس سے ہٹ کر جناب سپیکر، آپ مجھے اجازت دینگے تو میں یہ تھوڑی سی، جیسے ایک ڈاکٹر کے پاس روزانہ جب مریض جاتے ہیں اور مرتے ہیں تو ڈاکٹر بڑا سخت ہو جاتا ہے، سخت دل ہو جاتا ہے، ساتھ جو کھڑے لواحقین ہوتے ہیں، وہ بڑے روتے ہیں لیکن اسے رونا نہیں آتا، کچھ یہی سلسلہ ہماری اسمبلی کے ساتھ بھی ہو گیا ہے۔ میں یہ سوچ رہا تھا کہ ہمارے ایک قیمتی بھائی مولانا عبید اللہDeath ہو گئی ہے اور پچھلے سیشن میں وہ ہمارے ساتھ تھے اور بڑی پیاری پیاری باتیں کر رہے تھے، درانی صاحب کھڑے ہوئے تو ان کو انہوں نے کہا کہ جی آپ ذرا بیٹھ جائیں، آپ ہمارے بڑے ہیں، پہلے مجھے بات کرنے دیں۔ بڑے مذہبی آدمی تھے، بڑی پیاری باتیں، میں یہ توقع کر رہا تھا کہ اس

کی پارٹی کا پارلیمانی لیڈر کھڑا ہوگا، کچھ اس کی خدمات پر بات کرینگے، کچھ ان کے دکھ پر، کچھ ہمارا یہ میسج پہنچے گا ان کے لواحقین کو کہ ہم نے تعزیت کی ہے اسمبلی میں اور ہم اس کے رشتہ داروں کے ساتھ اس کے دکھ درد میں برابر کے شریک ہیں تو ہمارے ایک فورم کا پتہ چلے گا کہ ہم کسی فورم میں بیٹھے ہوئے ہیں، ہماری کچھ Unity ہے۔ افسوس کی بات ہوئی ہے، میری صرف دعا ہوگی اس پر، کسی نے کوئی بات تک نہیں کی کہ ایک آدمی تھا، آٹھ دس آدمی ہم سے چلے گئے ہیں، ہم نے ان کیلئے، پہلے تو ہمارے جذبات تھے، ہم نے مسجد میں بیٹھ کر ان کیلئے قرآن خوانی بھی کی لیکن اب ہم اتنے تھک گئے ہیں یہ دیکھ دیکھ کے، اب اس فورم پر جناب سپیکر، میں کسی کو نہیں کہتا ہے، مجھے اپنا دکھ ہوا ہے اس کا میں اظہار کر رہا ہوں کہ اس فورم پر اس کیلئے تعزیت ہونا چاہیئے تھی اور آج کے اجلاس کو ایڈجرن کرنا چاہیئے تھا، جیسے آپ پہلے کرتے رہے ہیں لیکن چونکہ قرارداد پیش ہوئی ہے، میں اس کو سپورٹ کرتا ہوں اور ہم اس کے حق میں ہیں، جمہوریت کے ہم حق میں ہیں۔

<u>جناب سپیکر</u>: تھینک یو جی۔ اسرار اللہ خان صاحب! آپ کچھ مختصر سا، اگر دو لفظ بولیں یا پڑھنا چاہتے ہیں۔

<u>جناب اسرار اللہ خان گنڈاپور</u>: سر میاں صاحب کی خصوصی دعوت پر میں پڑھ لیتا ہوں۔ یہ صوبائی اسمبلی بعض سیاسی عناصر جو عوام میں بددلی پھیلا رہے ہیں، کی مذمت کرتے ہوئے واضح کرنا چاہتی ہے کہ ہم کسی بھی طاقت کو غیر جمہوری طریقہ سے تبدیلی لانے کی اجازت نہیں دینگے اور جو طالع آزما خدانخواستہ ملک توڑنے اور حکومت پر الزامات لگا رہے ہیں، ان کو بتا دینا چاہتے ہیں کہ یہ جمہوری حکومت ملک کے استحکام اور جمہوریت کی پاسداری کیلئے ہر قسم کی قربانی دینے کیلئے کمربستہ ہے۔ ہر ایشو کو ملک کیلئے خطرناک کہنے والے اپنے گریبانوں میں جھانک کر دیکھیں کہ وہ کونسا کردار ادا کر رہے ہیں؟ یہ صوبائی اسمبلی مطالبہ کرتی ہے کہ جو لوگ حکومت، عدلیہ، پارلیمنٹ اور قومی اداروں کو کمزور کرنے اور اسمبلی توڑنے کی بات کرتے ہیں، ان کے ساتھ سیاسی طور پر مقابلہ کیا جائے گا اور انشاء اللہ اسمبلیاں اپنی آئینی مدت پوری کرینگی۔ اگر کسی کو حکومت کے ساتھ اختلاف ہے تو آئینی راستہ اختیار کرنا چاہیئے نہ کہ جمہوریت کے خلاف سازشیں کریں اور ایسا نہ ہو کہ خدانخواستہ پورا جمہوری سسٹم Derail ہو جائے۔ یہ صوبائی اسمبلی تمام جمہوری قوتوں سے اپیل کرتی ہے کہ موجودہ صورتحال میں ملک مزید افراتفری کا متحمل نہیں ہو سکتا، لہذا

ہم سب جمہوری قوتوں کو اپنے سیاسی اختلافات بالائے طاق رکھ کر جمہوریت کی بقاء کیلئے جدوجہد کرنی چاہیئے۔

Mr. Speaker: The motion before the House is that the resolution moved by the honourable Ministers and Members may be adopted? Those who are in favour of it may say 'Yes' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it; the resolution is adopted unanimously.

(Applauses)

جناب بشیر احمد بلور {سینیئر وزیر (بلدیات)}: جناب سپیکر صاحب! ما۔۔۔۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر۔

جناب سپیکر: One by one, one by one۔ان کے بعد آپ۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر! ایک چھوٹی سی بات یہ ہے کہ بزنس تو بہت زیادہ ہے اور یہ بزنس آگے بھی آپ چلائیں گے تو جیسے کہ قلندر خان لودھی صاحب نے بات کی ہے، ہمارا ایک بہت اچھا Colleague ہم سے جدا ہوا ہے تو اگر آج کے سیشن کو اس کی یاد میں ایڈجرن کر دیں تو میرا خیال ہے کہ یہ ایک اچھا Message جائے گا اور ایک اچھی بات ہو گی۔

جناب سپیکر: جی بشیر بلور صاحب۔

سینیئر وزیر (بلدیات): سپیکر صاحب! جیسے لودھی صاحب نے بھی فرمایا اور نگہت اورکزئی صاحبہ نے بھی فرمایا، ہم یہ چاہتے ہیں کہ ہمارا اپنا ایک بہت Important ممبر تھا اور اسمبلی میں جو بھی آتا ہے، وہ ہمارا بھائی اور بہت Important ہوتا ہے اور خاص کر مولانا عبیداللہ صاحب جو تھے، وہ ایک بڑے اچھے مقرر تھے اور آپ کو یاد ہو گا سپیکر صاحب کہ جس دن وہ فوت ہوئے، اسی دن انہوں نے یہاں کھڑے ہو کر تقریر کی تھی اور پانچ دس منٹ وہ بولتے رہے اور جب میرے ساتھ ملے تو میں نے کہا کہ آج تو بڑے جذباتی ہو گئے ہو تو انہوں نے مجھے کہا کہ نہیں میں تو بالکل ٹھیک ہوں، تو بدقسمتی تھی کہ وہ بیچارے ایبٹ آباد گئے اور وہاں ان پر Heart attack ہوا، حالانکہ پہلے ان کو کبھی Heart attack بھی نہیں ہوا تھا، ہم ان کیلئے جتنے بھی، ان کیلئے دعا کریں کہ خدا ان کو جنت الفردوس نصیب کرے اور ان کیلئے ہم اور ہماری ساری اسمبلی اور ہماری جتنی بھی ساری پارٹیاں ہیں، وہ اس دکھ درد میں اپنے ان بھائیوں کے ساتھ مکمل شریک ہیں اور

جو ان کے پسماندگان ہیں کے ساتھ ہم مکمل طور پر یکجہتی کا اظہار کرتے ہیں اور ان کے ساتھ برابر، جو بھی ان کو تکلیف ہوئی ہے، اس میں شریک ہیں اور مولانا عبید اللہ صاحب کو بڑے اچھے طریقے سے خراج عقیدت پیش کرتے ہوئے میں یہ درخواست کرونگا کہ ان کے Honour میں آج ہم اگر اسمبلی ایڈجرن کرلیں تو میں شکر گزار ہونگا تاکہ ایک اچھا Message جائے ان لوگوں کو، ان عوام کو جنہوں نے اس کو ووٹ دیئے تھے کہ ان کے خاندان کیلئے، جو ان کے لوگ وہاں موجود ہیں، ان کیلئے صوبائی اسمبلی کو آج اس کی وجہ سے ہم نے ایڈجرن کیا ہے تو میرے خیال میں زیادہ اچھا Message جائے گا۔

<u>جناب سپیکر</u>: ہاؤس کی مرضی ہے جس طریقے سے آپ کہیں گے، بالکل انشاء اللہ اسی طریقے سے ہم چلیں گے۔ ایک ایشو ہے، پرسوں ادھر ایک بہت بڑا Delegation آیا تھا، اگر ہاؤس اجازت دیتی ہے تو اس سلسلے میں کچھ لوگ غلط فہمیاں پھیلا رہے ہیں، طہماش خان نے اس پہ ایک کال اٹینشن بھی لایا ہے، اگر ہاؤس صرف ایک اس کال اٹینشن کی اجازت دیدے تو پھر ہاؤس کو ایڈجرن کرینگے جس طرح آپ، بشیر بلور صاحب۔۔۔۔۔

<u>سینیئر وزیر (بلدیات)</u>: ہمیں کوئی اعتراض نہیں، اگر ہاؤس اجازت دے تو جیسا کہ اس بارے میں ڈسکس بھی ہوا ہے اور جو لوگ اس میں Involve ہیں، جناب طہماش خان کو بھی میں تسلی دیتا ہوں کہ ہم نے بات کی ہے اپنے منسٹر ایگریکلچرل صاحب سے اور انہوں نے یہی کہا کہ ہم انشاء اللہ کل میٹنگ کر رہے ہیں جس میں ایگریکلچرل ڈیپارٹمنٹ بھی موجود ہوگا۔۔۔۔۔

<u>جناب سپیکر</u>: تھوڑا سا ان کو یہی جواب پھر دے دیں، یہ کال اٹینشن موو کریں۔

<u>سینیئر وزیر (بلدیات)</u>: نہ میں یہی کہتا ہوں کہ اگر وہ ایک دفعہ شروع ہو گیا تو پھر اسمبلی کے ایڈجرنمنٹ کی بات نہیں ہو سکے گی، تو میری یہ ریکویسٹ ہے آپ سے کہ ہم یہ Message دینا چاہتے ہیں تمام لوگوں کو، جو بھی زمینداران صاحبان ہیں کہ ہم کل میٹنگ کر رہے ہیں، اس کو انشاء اللہ Next Assembly Session میں، جب بھی ہوگا، اسی سیشن میں انشاء اللہ ان کیلئے مکمل طور پر ہمارے ایگریکلچر منسٹر صاحب اور فوڈ منسٹر صاحب بیٹھ کر جو بھی ایک لائحہ عمل تیار کریں گے، ہم اس قابل ہونگے کہ ہم جواب دے سکیں کیونکہ اگر آج یہ ایڈجرنمنٹ موشن پیش کرینگے تو ہمارے پاس اس کیلئے کوئی جواز نہیں ہے تو اس لئے۔۔۔۔

<u>جناب سپیکر</u>: یہ کال اٹینشن ہے۔

سینیئر وزیر (بلدیات): کال اٹینشن پیش کریں تو ہمارے لئے کوئی جواز نہیں ہے کیونکہ منسٹر صاحب اس کو جواب دینگے اور وہ کل میٹنگ کر رہے ہیں، اس لئے میری درخواست ہوگی تاکہ یہ Message عوام کو چلا جائے۔ سپیکر صاحب، ہماری درخواست یہ ہے۔

جناب سپیکر: ٹھیک ہے۔آپ ایسا کریں طہماش خان صاحب! یہ بشیر صاحب۔۔۔۔۔

(شور)

سینیئر وزیر (بلدیات): یہ Highlight کریں کہ طہماش خان جو کال اٹینشن لائے ہیں، ہم یہ کہتے ہیں کہ یہ ان کی وجہ سے آج ایڈ جرن بھی کر رہے ہیں اور ہم منسٹر صاحب کی مہربانی کہ انہوں نے کہا کہ کل میں نے میٹنگ بلالی ہے اور اس میٹنگ میں انشاء اللہ جو فیصلہ ہوگا، وہ منسٹر یہاں ہاؤس میں کہہ سکیں گے اور جو لوگ اس میں Involve ہیں، ان سے ہم درخواست کرتے ہیں کہ ایک دن صبر کریں تاکہ یہ منسٹر صاحب، فوڈ منسٹر صاحب اور ایگریکلچر منسٹر صاحب بیٹھ کر فیصلہ کریں تاکہ اچھے طریقے سے فیصلہ دے سکیں۔

جناب سپیکر: یہ گنے کی قیمت کے متعلق ہے تاکہ پریس کے لوگ، میڈیا کے دوست سن سکیں۔

ایک آواز: اور یہ آج کا۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: وہ پرسوں کیلئے رکھ رہے ہیں، وہ سارے پرسوں کیلئے رکھ رہے ہیں۔ یہ چونکہ ادھر بہت بڑا Delegation آیا تھا اور ادھر Commitment ہوئی تھی کہ ان کی بات ہاؤس میں اٹھائی جائے گی تو بشیر بلور صاحب کا شکریہ ادا کرتے ہیں کہ حکومت کی طرف سے گنے کے موجودہ سیزن کیلئے نرخ پہ کل میٹنگ ہو رہی ہے، حکومت کی یہ وضاحت آگئی ہے تو اس وقت تک گنے کے زمیندار بھائی انتظار کریں، حکومت کی اس میٹنگ کے بعد ان کو تفصیل سے آگاہ کیا جائے گا اور یہ جو آج کا ایجنڈا ہے، یہ پرسوں کیلئے دوسرا ایجنڈا ہے لیکن کال اٹینشن اس میں یہ لے آئیں گے۔ The sitting is adjourned till 05:30 pm of Thursday evening, dated 24-11-2011, thank you.

(اسمبلی کا اجلاس بروز جمعرات مورخہ 24 نومبر 2011 شام ساڑھے پانچ بجے تک کیلئے ملتوی ہوگیا)